

po kravi razlije, in kterimu se lahko pomaga, če se živincetu kakih 6 ali 8 lotov v vodi raztopljene grenjke soli (Bittersalz) večkrat v gobec vlije. Če rumeno mleko od kakošne klaje pride, kmalo preide, če se klaja premini. — Vse to sim vam hotel, ljuba moja, k vašimu pridu povedati. Mislím, de vam ne bo od škode, če se boste le tega deržali, kar sim vam svetoval.

Mina. Prav lepó se Jim zahvalim za njih trud in podúčenje. Marsikaj koristniga sim od Njih zvedila, in z velikim veseljem Jim bom vselej, kadar me bodo obiskali, nar boljšiga kofeta pripravila — brez vsih višnjevih ali rumenih živalic.

Zdrav. Mož beseda! Z Bogam. —

Dr. Bleiweis.

Novih navad ne sanizhovati.

Skorej nikoli nifo bili ljudje tako sbrifani in umetalni, kakor v sdajnih zhaših. Vfak si persadeva, kar je narvezh mogozhe, vezh si perdobit. Vfaka ped semlje se raskoplje in obdela, vse se sdaj v prid obrazha, kar fo ljudje pred majhnimi leti v nemar puhali. Vfako leto se kaj noviga snajde, ali per orodji ali per opravlilih, de bi ljudje s vezhim dobizhkam in smanjšhi tesho svoje dela opravliali. Grosno vifoko se je povsdignila v nashih zhaših zhlovefhka rasumnoft; zhlovefhki briht snajde zhudne rezhi, nad kterimi se vfak savseti mora. Kar se je pred majhnimi leti vfazimu nemogozhe sdelo, je sdaj she vfm kaj navadniga. Kdo bi bil pred nekterimi leti miflil, de se bomo bres vprege po shlesnih zefah vosili, in takó hitro, ko ptiza is eniga mefta v drusiga preleteli? Vse to flori fopar, kteriga zhlovefhka umetalnoft k takim zhudesham perfili. Šopar tudi teshke barke bres vefla in bres rjuh zhes fhiroko morje v daljne in daljne kraje prepe-lava. Pred 352 leti ni nobeden vedil sa Ameriko, fhe dosdevalo se ni ljudem, de bi vtegnilo un kraj nesnaniga morjá toliko fuhe semlje biti, sdaj se jih veliko v Ameriko sa kratik zhaš prepelava.

To mora vfaziga preprizhati, de fo nove snajdbe dobre in korifne, naj bo per kmetifhtvi ali per drugih opravlilih. Le pametno si moramo vse nove snajdbe v prid obrazhati, in jih ne prezej savrezhi in zhes nje sabavljati, zhe nam per prvi pokufhnji po nashih sheljah se delo ne fnide.

Šhe sdaj je dosti takih kmetvavzov, kteri od novih snajdeb nizh flifhati nozhejo. Vfm novim naredbam se posmehujejo in pravijo: „Vezh ko se noviga snajde, hujfhi je na svetu“. Marsikteri fvojoglavín kmetvavez ne opufti stare navade per svojih opravlilih, zhe je fhe takó nerodna, in zhe tudi ozhitno vidi, de si bi s novimi snajdbami veliko vezh perdobil, ampak vedno pravi: „Le per starim oftanimo, staro je fhe vselej nar boljshi. Kakor fo ravnali nashí starshi, nashí dedi in nashih dedov dedi, takó ravnajmo tudi mi. Oni fo prav ravnali, in nikoli nifo ftradali, lahko fo shiveli in grofhe imeli! Sakaj bi moglo neki sdaj vse drugazhi biti? Vse novo snajdene rezhi nifo sa nizh. Bolj umetalno ko ljudje ravnajo, manj imajo. Štaro je nar bolji, staro vino in stara petiza sta fhe nar bolji“.

Ref je to, de staro vino in stara petiza oba sta dobra. Tode staro vino, zhe le veliko let leshi, fzha-fama vfo mozh sgubi; ne da se pred piti, s novim se mora saliti. Tudi stara petiza, zhe veliko let gre is rok v roke, se fzhafama takó odergne, de sgubi

fvojo zeno in vrednoft. Ravno takó vfako delo po starih navadah opravljeno sgubi fvojo zeno, zhe se po novih snajdbah boljshi, lepshi, s manjšhi tesho in s vezhim dobizhkam opraviti samore.

Ni ref, de bi nashí fpredniki bili smirej per starim oftali, in se vfm novim snajdbam fvojoglavno soporfstavili, ampak vse nove snajdila, jih sa dobre in korifne fposnavfhi, fo s vefeljem fprejeli in se jih poflushili. Ko bi bili nashí fpredniki se vfm novim rezhem in vselej vftavljali, bi mi fhe sdaj ne drevesa (pluga), ne brane ne imeli, in tudi drusiga vfazimu kmetvavzu potrebniga orodja ne, ker vse to, kar staro imenujemo, je bilo kdaj novo. Adam in Eva gotovo nifta per svojim kmetvanji taziga orodja imela, kakorfhniga sdaj mi imamo. Le fzha-fama fo se ljudje sbrihtali, smirej kaj noviga naredili, kaj umniga snafhli, de fo s manjšhimi teshavami semljo obdelovati samogli. Eden od drusiga fo se uzhili, eden drusiga pofnemali, in takó fo do naf prifhle vse te orodja, ktére mi sdaj stare imenujemo. Takó se fhe sdaj godí; vse te nove naredbe, nad kterimi se vfi zhudimo in pravimo, kakó je mogozhe takih rezhi snajti, bodo zhes veliko let stare, navadne, nobenimu se ne bodo zhudne sdele.

Zhlovefhka umetalnoft se vedno isdeluje,

Vifoko um se v nashih dnevih povsdiguje.

„Nashí fpredniki fo po starim semljo obdelovali, in nifo nikoli kruha ftradali“. Prijatel, kdor to pravifh, ne sameri, zhe ti na ravnoft rezhem: de lashefh. Veliko manj je bilo nekdej ljudi, ko sdaj, in sgodbe stare nam povedó, kolikrat je bila tudi na Kranjskim ftrafhna lakota in hud ftradesh, kakorfhniga ni sdaj, de si je vse polno ljudi. Ravno v hudih nadlogah fo nashí fpredniki nove snajdila s vefeljem fprejeli, ker fo v njih pomozh nashli.

Pred 246 leti je bil is Amerike v nafhe deshele sanefhén sad, kteriga krompir (na Dolenskim kampir), podsemlice imenujemo. Krajnzi fo ta dar boshji od sazhetka sanizhovali, nifo sa-nj marali, in ga nifo hotli faditi. Marsikteri fvojoglavín prevsetnesh je rekel: Rajfhi poginem, kakor de bi to puhobo jedel! Nekaj zhasa po tem je bila huda letna, torej velika lakota, in ravno tifti prevsetneshi, kteri krompirja nifo faditi hotli in tudi druge odgovarjali ga faditi, bi ga bili potem radi jedli ako bi ga bili imeli. Od hifhe do hifhe fo ga profiti hodili.

Bedafto je tedaj vse nove snajdbe bres raslozhka sametovati. Moder zhlovek vfako novo rezh dobro prevdari, pokufi in se preprizha. Zhe vidi, de je nova snajdba dobra in korifna, jo obdershi in drugim perporozhi; zhe se mu dobra ne sdi, jo v nemar pufti.

Vifhnjagorški.

Urno, kaj je noviga?

(Veseli čas se nam približuje,) kteriga smo ze pred enim mescam oznanili: presvitli Cesar namreč nas bodo obiskali! 26. tega mesca bodo od Dunaja odrinili in skozi Gradec, Marburg, Celje 1. dan Kimovca v Ljubljano prišli, kjér bodo do 4. imenovaniga mesca ostali. Po tem se bodo čez Postojno v Terst podali, kjér bodo od 5. do 11. Kimovca ostali. Potlej bodo Istrijo obiskali in 16. Kimovca zopet od Tersta odrinili in se čez Gorico, Blak, Solzburg in Linc na Dunaj vernili. Bog Jim ohrani terdno zdravje na celi poti: z serčnim veseljem pričakujejo vsi prebivavci imenovanih dežel svojiga milostljiviga Očeta!

(Razstava obertniskih rečí v Ljubljani) bo, kakor se do zdaj že očitno kaže, polna lepih in vmetno izdelanih rečí. Kadaj se pa bo

ogled té razstave pričel, bomo pred, ko bo mogoče, našim bravcam oznanili. Povabimo vas že zdej k obilnemu obiskovanju te razstave, ktero bo zamogel vsakteri brez vsiga plačila, kolikor bo hotel, ogledovati. Gotovo, nobeden se ne bo kasal, če ravno iz daljnih krajev zató v Ljubljano pride, kér ne bo morde kmalo priložnosti imel, kaj taciga viditi.

Domača povest.

(Kravja kuga) na Štajanskim Verhu v fari s. Križa poleg Kostanjevice je neznana bolezen krave moriti jela; poginilo jih je v kratkim osmero glav. Po dve buli se na persih naredite od velikosti sredniga jabelka in postanete takó terde, de ju je komej prerezati. Krava je v 24 urah sdrava in mervta. Vranica je vodena in mehka v mertvim živinčetu. Morebiti, de bi nam v novicah *) kaki koristen lék svetovati utegnili, pač bi nam ustregli, kér se bolezen zmirej dalje raširja, in se je bati, de bi se bližnje soseske ne okužile.

Juri Sodevski.

Nekaj od Slovincov.

Iz Koroškiga.

1. Slovenec je pobožen, pa zraven tega bistre glave, dobriga in veseliga serca. Ze v starih časih je tak bil in je še dan današnji. Vsaki se tega lahko prepriča, ako se le kaj peča s našimi Slovenci. Kratkočasno jih je poslušati, kadar pridejo stari in mladi zvečer v jeseni ali po zimi vkupej, nicoj pri jednimu sosedu, drugi večer per drugimu, pomagovat bodi turšico lušiti ali repo porezovati ali kaj takiga. Sosedje si per takih delih radi vzajmno pomagajo; tudi je bolj veselo, ako se več ljudi s-ide in delo gre bolj od rok, kakor da bi vsaki po sebeh doma v kakim kotu žalostno mižurkal in dremaje kimal. Obračajo tu vse po domače, ne pridejo v prevzetnih oblačilih, da bi od žide in žameta šumelo, če kaj zašumi, šumi le turšičino lupinje (perje); besede ne nastavljajo po gosposko, temoč govore gladko, kakor jim bistra pamet in slovensko serce kaže. Ze velja kamor serce pelja! Ako bi ravno hotel, ne moreš petelinčike pasti (se gnevati), ker vse dobrevolje govori, kakor bi rezal.

Kaj pa imajo, da so takó dobre volje? Dragi prijatelj! pravični, ki dobro vest ima, se lahko smeja, tudi sladko spi; le hudobnik se rad tumpasto in potuhnjeno derži. Naš narod še ni izopačen; — v najčistejši pšenici se še kako zerno kokalja znajde, — jez govorim tu od našega naroda sploh; tudi je mehka serca, zato ga vsaka reč lahko razveseli. Povejo si pri takih priložnostih razne reči za kra-

*) Prav zlo želimo, de bi nam naši bravci po izgledu gosp. Sodevskita v enakih priložnostih pisali, kaj de se sém ter tje po deželi godi; radi jim bomo na vsako prašanje, kar koli bo mogoče, odgovor in svét dali. — Gori imenovano kugo zdravitelji že davnej dobro poznajo, ktera ni nič družiga, kakor vrančni prisad, in ktero Latinci „anticardia pestis“, Francosi „avant-coeur“ imenujejo, mí bi ji pa po tém v našim jeziku „predpersnica“ rekli. V 3. listu lanskiga leta smo to bolezen že v naših novicah popisali pod naslovom: ktere živinske kuge se imajo po leti nar bolj bati? Ravno tukaj smo tudi na tanjko zdraviljstva zoper to bolezen popisali; torej mislimo, de ni treba zopet ravno tistiga razlagati, kar zmo že enkrat od te kuge povedali. Naj tedaj tisti, ki v ti potrebi pomoči išejo, imenovani list v roke vzamejo, in po svetu, ki smo jim ga tamkaj podali, ravnajo. Upamo, de pazlivi bravci naših novic nobeniga lista ne zaveržejo, ampak vsakiga skerbno ohranijo, kér ni nobeden samo z praznimi basnjami napolnjen, temuč le z koristnimi podúki.

Vredništvo.

tek čas; kadaj kake lepe povesti ali kako godcovo, ali pa zapojó kako pesmico, tudi začnejo si kadaj praviti molitvice, ali pa od starih časov, od turške vojske pod Lavdonam, ali pod kraljem Matjažem (Mathias Corvin), ali pa pogovarjejo se celo od davnih časov, kako je bilo, ki Slovenci še niso bili kristijani, ko so še svojo vero imeli, ko so še slovenske Sibile živele in ljudi učile. Vse to znajo iz glave pripovedovati. —

2. Naj v teh večernih družbah še tako rezno govore, vse per ti priči vmolkne, kakor polh, in poslušá, kakor zajec, kadar se kdo oglasi, rekoč: jez bodem nekaj povedal. Njihove povesti so lepe; ne najdeš jih v nemških, ne v latinskih, ne v gerških bukvah. Tu le povem jedno:

„Mati je imela otroka in ga je nekaj tepla, otrok pa tudi mater nazaj vdari. Otroška rokica ni težka, mati se zato še ne zmeni, tudi otroka zato ne kazni (štrafa). Pergodilo se je, da je otrok nekoliko časa po tem zbolel in umerl. Mati je bila zavoljo tega zlo žalostna. Nekiga dne gre k pokopališu, da bi se tam malo izplakala, in misli: morebiti mi bode po tem kaj ložeji. Pa neizrečeno se vstraši zagledavši, da prava, desna otrokova rokica iz pokopališa molí vsa černa. Mati vstrašena hití duhovnika poprašati, kaj ji je storiti? Duhovnik rečejo: Roko, ki je svojo mater vdarila, černa zemlja v sebi ne terpi. Idi in vreži si letarec léto starih šibic in tepi z njimi rokico dotlej, da v zemljo zleze. Mati to stori in černa rokica se začne beliti in se po malim vsa zbeli in zadnjič lepo bela v zemljo smukne. Glejte, kako velik je greh, ako otrok starše vdari.“

Ta povest je iz zilske doline na Koroškim; pa kdo bi verjel, v Galicii okoli mesta Rzeszowa si jo ljudje tudi pripovedujejo! Slovenci imajo blizo za vsako priložnost kako lepo povest, ali kako pesmico, v kateri se za nje lep nauk najde. Učeni gosp. Mirko Poženčan so v Danici horvatski, slavonski in dalmatinski v 28. listu leta 1843 tudi jedno tako povest prav gladko in po domače napisali, od velikiga razbojnika Bajzisa, kakor so jo v Ribnici na Krajskim pripovedovati slišali. Samo škoda, da je med nami še takó malo slavensko izobraženih, kateri bi vse, kar je slavenskiga, bolj porajtali in skerbno zapisali. Da bi mi Slovenci samo takó nemarni ne bili za slavenske stvari! Vsi drugi izobraženi narodi hvalijo, kar je njihovo — Anglikan, kar je angleškega; Nemeec, kar je nemškiga; Lah, kar je laškiga — kaj pa Slovenec? — Mnogi se slavjanstva slavnega sramujejo. Oje, joje, kako je to pri nas naopak! (Dalje sledi.)

Znajdbe vganjk v poprejšnjimu listu so:

1) tat — tat. 2) jej — jej.

Shitni kup.	V Ljubljani		V Krajnju	
	17. Velkiferpana.		12. Velkiferpana.	
	fl.	kr.	fl.	kr.
1 mernik Pphenize domazhe	1	20	1	20
1 „ „ banafhke	1	21	—	—
1 „ Turfhize . . .	—	56	—	—
1 „ Sorfhize . . .	—	—	—	—
1 „ Rèshi . . .	—	51	—	54
1 „ Jezhmena . . .	—	51	—	—
1 „ Profa . . .	1	2	1	3
1 „ Ajde . . .	—	—	—	57
1 „ Ovfa . . .	—	39	—	40

V Ljubljani. Natisnil in saloshil Joshef Blasnik.